

RTU studiju kurss "Laikmetīgā dizaina attīstības tendences un dizaina vēsture"

0R000 Rēzeknes akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	RA0386
Nosaukums	Laikmetīgā dizaina attīstības tendences un dizaina vēsture
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Diāna Apele - Docents (praktiskais)
Apjoms daļās un kredītpunktos	2 daļas, 6.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kursā studenti iepazīsies ar mūsdienu dizaina tendencēm un to vēsturisko attīstību globālā kontekstā. Iegūtās zināšanas veicinās izpratni par vēstures nozīmi mūsdienu dizaina attīstībā un kultūrvēsturiskā mantojuma lomu. Kursā ietvaros tiks analizēti dizaina produktu un pakalpojumu vērtības kritēriji dažādos dizaina attīstības posmos. Studenti apgūs izpratni par dizainu kā nozīmīgu faktoru modernas valsts konkurētspējas veicināšanā, kā arī pārliecināsies par dizaina starpdisciplināro raksturu. Kursā tiks aplūkoti mūsdienu dizaina specifika un aktuālās attīstības tendences, padziļināti analizēti dizaina procesi un apgūta dizaina domāšanas metodoloģija.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir nodrošināt zināšanas un veidot izpratni par dizaina vēsturisko attīstību, sākot no vispasaules industriālās revolūcijas un beidzot ar mūsdienām, ņemot vērā Latvijas, Eiropas un pasaules ekonomikas un kultūras attīstības kontekstu. Turklāt, izmantojot dizaina domāšanas metodoloģiju, attīstīt analītiskās un kritiskās problēmrisināšanas prasmes dizaina jomā, īpaši produktu un interjera dizaina izstrādes procesā. Studiju kursa uzdevumi: 1. Iepazīstināt studentus ar nozīmīgākajiem dizaina attīstības posmiem, sākot no industriālās revolūcijas līdz mūsdienām, analizējot galvenās dizaina kustības, stilus un virzienus Latvijas, Eiropas un pasaules kontekstā. 2. Veicināt izpratni par dizaina un sabiedrības mijiedarbību, pētot dizaina ietekmi uz ekonomikas, kultūras un sociālo procesu attīstību dažādos vēsturiskos periodos. 3. Attīstīt prasmi pielietot dizaina domāšanas metodoloģiju, analizējot reālus piemērus un risinot uzdevumus, kas saistīti ar problēmu identificēšanu un inovatīvu risinājumu radīšanu produktu un interjera dizainā. 4. Pilnveidot studentu analītiskās un kritiskās domāšanas spējas, veicot patstāvīgus pētījumus, diskusijas un prezentācijas par dizaina attīstības tendencēm un to pielietojumu mūsdienu dizaina praksē.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Studenti patstāvīgi analizē studiju kursa literatūru, gatavojas semināru nodarbībām, izstrādā referātu un semināru prezentācijas, gatavojas eksāmenam.

Literatūra	Obligātā/Obilgatory: 1. Design Process: (2022). Bundle Book plus Studio Access Card 4th edition Karl Aspelund (University of Rhode Island, USA) Pub. Date: 14-JulPublisher: Fairchild Books ISBN 13: 9781501356056. 2. Dizains. Process. Pieredze (2021). Design. Process. Experience / redkolēģija: Krista Vāvere, Dagnija Balode, Ingūna Elere, Holgers Elers ; - Rīga : H2E, - 221 lpp. ISBN 9789934866296. 3. Perceived design value. The socio-economic impact of Design: (2020). Summary of the postdoctoral study "Identification system of design's socioeconomic impact towards transformation to a knowledge-intensive economy in Latvia" / Aija Freimane. - Rīga : Art Academy of Latvia, 90 p. : il. ISBN 9789934541513. 4. Budže, Kristīne; Baranovska, Inese (sastādītājas): Tieši laikā. Dizaina stāsti par Latviju. (2018). Rīga: Latvijas Nacionālais mākslas muzejs. 5. Latvijas dizains 2020. (2017). Purviņa, Dzintra; Piņķe, Anete; Ābele, Barbara; Teikmanis, Andris: Rīga: Kultūras ministrija. Papildu/Additional: 1. Latvijas Dizaina stratēģija 2022-2027 (2022). https://www.km.gov.lv/lv/media/27617/download 2. Designers and Creators of the '80s - '90s: (2022). Furniture and Interiors Patrick Favardin, Guy Bloch-Champfart Publisher: Editions Norma ISBN-13: 9782376660378 3. Fill Sharlotta, Fill Piter. История дизайна. (2021). Izdevējs KoLibri.– 512.lpp. Svītirkods: 9785389174313 4. msiņš, Juris: Āboliņa, Lāsma: Latviešu koka krēsli. Krēsļa attīstība laikam ejot. (2020). Rīga: SIA Madris 5. Tomitsch, Martin. Think. Make. Break. Repeat (2018). a handbook of methods. Amsterdam: BIS Publisher. 6. Freimane, A. Dizaina pēdas : notikumu un dizaina mijiedarbība laika līnijā (2016). Aija Freimane, Mafiss Zvaigzne. - Rīga : Biedrība "Radošā partnerība", ISBN 9789934147906. 7. Lidwell W., Holden K., Butler J. Universal Principles of Design. (2010). Rockport publišers. Interneta resursi un periodika / Internet resources and periodicals: 1. https://www.startdesign.lv 2. http://www.design.lv 3. http://lnmm.lv/lv/dmdm 4. www.fold.lv 5. www.satori.lv 6. https://bffederation.com/ 7. http://dizainabalva.lv/ 8. https://adwards.lv/ 9. https://www.liaa.gov.lv/lv 10. https://www.lma.lv/ 11. https://www.red-dot.org/ 12. https://kkf.lv/ 13. https://www.km.gov.lv/lv/kultura/dizains/iespejas 14. www.behance.com
Nepieciešamās priekšzināšanas	Kursa apguvei nepieciešamās priekšzināšanas atbilst studiju programmas uzņemšanas nosacījumiem un vispārējām zināšanām, prasmēm un kompetencēm, kas apgūtas iepriekšējā izglītības līmenī.

Studiju kursa saturs

Saturš	Pilna un nepilna laika klātienē studijas		Nepilna laika neklātienē studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Studiju kursa mērķis, uzdevumi, rezultāti un vērtēšanas kritēriji. Dizaina specifika, dizaina process un dizaina domāšanas metodoloģija.	2	2	0	0
Dizaina nozīme mūsdienās. Dizains kā neaizstājama komponente modernas valsts konkurētspējā. Dizains un produktu attīstības process no uzņēmēju perspektīvas. Izvēles un kvalitātes aspekti mūsdienu dizaina vērtējumā. Dizaina kvalitāte mūsdienās kā radoša darba rezultāts un kā ražošanas iespēju atspulgs produktu un interjera dizaina jomās. Diskusija.	4	0	0	0
Dizaina procesa kā strukturētas pieejas jaunu ideju izvirzīšanai un īstenošanai raksturojums. Dizaina procesa soļi no problēmas definēšanas līdz gatavam risinājumam. Dizaina procesa posmi un to analīze. Tēmas izpēte, ideju attīstīšana, risinājuma izstrāde un izvērtēšana produktu dizaina ražošanas procesos un interjera dizaina projektēšanas jomā. Praktisks vingrinājums.	2	0	0	0
Dizaina domāšanas metodoloģija un to raksturojošie posmi. Starpdisciplināritāte, zinātkāre un pētniecība, problēmas identificēšana, iejušanās dažādās jomās, eksperimentēšana, mācīšanās no kļūdām un sadarbība. Praktiskais vingrinājums.	2	8	0	0
Pakalpojumu/servisa un interaktīvā dizaina aktualitāte un attīstības likumsakarības mūsdienu mainīgajā pasaulē. Diskusija.	2	2	0	0
Latvijas dizaina situācijas raksturojums mūsdienās. Dizaina ekosistēma. Dizaina jomas SVID analīze. Dizains un pārvaldība. Dizains un uzņēmējdarbība. Dizains un izglītība. Dizaina loma sabiedrībā. Dizains dizaineriem.	2	0	0	0
Radošo industriju un dizaina politikas dokumenti. Dizaina un dizaina atbalsta institūcijas. Nacionālās un starptautiskās dizaina balvas. Latvijas dizaina pārstāvniecības starptautiskās dizaina mesēs profesionāļiem un dizaina studentiem. Diskusija.	2	0	0	0
Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2021–2027 gadam Radošā Latvija. Latvijas dizaina stratēģija 2021–2027.	4	8	0	0
Vadošās dizaina jomas Latvijā un to raksturojums. Grafikas dizains. Reklāmas dizains. Digitālo risinājumu dizains. Iepakojuma dizains. Pakalpojumu dizains. Produktu dizains. Praktiskais vingrinājums.	2	10	0	0
Vadošās dizaina jomas Latvijā un to raksturojums. Interjera dizains. Modes dizains. Industriālais dizains. Praktiskais vingrinājums.	2	0	0	0

Aktuālie dizaina veidi pasaulē. Sociālais dizains, stratēģiskais dizains, procesu dizains, ilgtspējīgais dizains, universālais dizains, pieredzes dizains, ēdienu dizains utt.	2	2	0	0
Latvijas uzņēmēji/industrijas, dizaina profesionāļi, kas savā darbībā pielieto augstvērtīgu dizainu. Izcilākie Latvijas dažādu jomu dizaineri un viņu radītie produkti, kas ieguvuši republikas mēroga un starptautiska mēroga balvas dizainā. Seminārs.	4	8	0	0
Dizaina attīstība no industriālās revolūcijas laika posma līdz mūsdienām. 1730-2023. Ievads.	2	0	0	0
Dizaina pirmsākumi no industriālās revolūcijas līdz 20. gs. sākumam pasaules ekonomikas un kultūras attīstības kontekstā.	2	2	0	0
“Arts un Crafts” (1854-1914) kustības raksturojums.	2	2	0	0
Vīnes darbnīcas un Glāzgovas dizaina skola (1854-1914) gadsimta mijas dizaina fenomens.	2	2	0	0
Modernisma “De Stijl” (1914-1930) kustības filozofijā un “Bauhaus” (1919-1933) kulta augstskola.	2	2	0	0
Internacionālais stils un franču modernistu darbība arhitektūrā un dizainā (1925-1960).	2	2	0	0
Organiskais modernisms un skandināvu dizaina modelis kā unikāla parādība pasaules kultūras kontekstā (1940-1960).	2	2	0	0
Itāļu “Bel Design” (Skaistais dizains) funkcijas un elegances iemiesojums (1945-1960).	2	2	0	0
“Space Age” un pop dizains – popkultūras rašanās, tehnoloģiskā revolūcija un kosmosa iekarošanas ēra (1958-1970).	2	2	0	0
Radikālais dizains – reakcija uz politisko un sociālo klimatu (1968-1981).	2	2	0	0
Postmodernisms - tradīciju, gaumes un modernisma noliegums (1981..) un dzīve pēc Memphis - dizainers kļūst par zvaigzni (1987).	2	2	0	0
Mūsdienu dizains: supernatūralais, supernormālais un supervirtuālais dizains - strauja tehnoloģiju attīstība (2000-2024). Dizaineri futuristi-optimisti. Strauja tehnoloģiju attīstība. Seminārs.	2	14	0	0
Dizaina vēsturiskā attīstība Latvijā. Lietišķā māksla un industriālā dizaina sākums Latvijā periodā no 1840. līdz 1910. gadam.	2	0	0	0
Latviešu profesionālās lietišķās mākslas izaugsme no tautas amatniecības tradīcijām un etnogrāfiskā mantojuma un pirmie dizaina iedīgļi Latvijā no 1910. līdz 1940. gadam.	2	0	0	0
Padomju laika dizains Latvijā no 1945. līdz 1990. gadam.	2	0	0	0
Dizaina vēstures loma mūsdienu dizaina attīstībā. Seminārs.	2	20	0	0
Kopā:	62	94	0	0

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas Formulē un izskaidro dizaina jēdzienu un tā veidošanās attīstību, padziļināti attiecinot to uz produktu dizainera un interjera dizainera specializāciju.	Metodes: pāru un grupu darbs semināros, diskusijas lekcijās. Kritērijs: uzdevumu izpilde atbilstoši prasībām - teorētisko zināšanu precizitāte un izpratne, argumentācijas prasmes.
Orientējas dizaina attīstības likumsakarībās vēsturiskā kontekstā, uzsverot produktu un interjera dizainera specializācijai nepieciešamo dizaina un saistīto nozaru svarīgāko jēdzienu, likumsakarību un aktualitāšu izpratni, dažādās profesionālās situācijās un vidē.	Metodes: pāru un grupu darbs semināros, eksāmens. Kritērijs: uzdevumu izpilde atbilstoši prasībām - teorētisko zināšanu precizitāte un izpratne, analīzes prasmes.
Pārzina un raksturo dizaina domāšanas procesus un metodoloģiju, īpašu vērību pievēršot produktu un interjera specializācijai nepieciešamo svarīgāko jēdzienu, likumsakarību un aktualitāšu izpratnei nozares attīstības aktuālo tendenču kontekstā.	Metodes: pāru un grupu darbs semināros un praktiskajās nodarbībās, eksāmens. Kritērijs: uzdevumu izpilde atbilstoši prasībām - argumentācijas, komunikācijas un analīzes prasmes.
Prasmes Analizē dizaina laikmeta attīstības tendences, cēloņus un ieguvumus vēsturiskā kontekstā, uzsvāru liekot uz produktu dizainera un interjera projektētāja kvalifikācijai atbilstošas profesionālās kompetences līmeni.	Metodes: pāru un grupu darbs semināros, mācību ekskursijas, diskusijas, eksāmens. Kritērijs: uzdevumu izpilde atbilstoši prasībām - argumentācijas, komunikācijas un analīzes prasmes.
Radoši risina problēmsituācijas, rada inovatīvas dizaina idejas produktu dizaina un interjera dizaina jomā, pamato to izvēli, parāda profesionālu pieeju dažādās profesionālās, nestandarta situācijās.	Metodes: praktiskie darbi. Kritērijs: uzdevumu izpilde atbilstoši prasībām - darbu tehniskā un mākslinieciskā kvalitāte.
Iegūst, atlasa, apstrādā un analizē informāciju dizaina jomā, izmanto jaunākos pētījumus, dizaina un tehnoloģiju nozares sasniegumus.	Metodes: referāts. Kritērijs: uzdevumu izpilde atbilstoši prasībām - literatūras avotu analīzes prasmes, teorētisko zināšanu precizitāte un izpratne.
Strukturē savas zināšanas dizaina tehnoloģiju jomā, tajā skaitā patstāvīgi virza savu tālāko izglītību produktu dizaina un interjera projektētāja kvalifikācijai atbilstošas profesionālās kompetences līmenī.	Metodes: diskusijas lekcijās un eksāmens. Kritērijs: uzdevumu izpilde atbilstoši prasībām - argumentācijas, komunikācijas un analīzes prasmes.
Kompetence Spēj orientēties dizaina attīstības tendencēs pasaulē, no vispasaules industriālās revolūcijas līdz mūsdienām, īpaši produktu dizaina un interjera projektēšanas procesos.	Metodes: ieskaite un eksāmens. Kritērijs: uzdevumu izpilde atbilstoši prasībām - teorētisko zināšanu precizitāte un izpratne, argumentācijas prasmes.

Spēj novērtēt, analizēt un prezentēt iegūtās atziņas par dizaina problēmrisināšanas veidiem saistībā ar produktu dizaina un interjera projektēšanu, turpmāk izmantojot to lēmumu pieņemšanā produktu ražošanas un interjera iekārtošanas darbības nodrošināšanā.	Metodes: diskusijas lekcijās un eksāmens. Kritērijs: uzdevumu izpilde atbilstoši prasībām - argumentācijas, komunikācijas un analīzes prasmes.
Spēj, izmantojot dizaina teorijas studijās apgūtos pamatus un iemantotās prasmes, praktiski risināt profesionālus uzdevumus, prot plānot un īstenot radošas idejas dizaina tehnoloģiju jomā produktu un interjera projektētāja specializācijā un piedalīties dizaina nozares atbilstošas jomas attīstībā.	Metodes: praktiskie darbi un diskusijas lekcijās. Kritērijs: uzdevumu izpilde atbilstoši prasībām - darbu tehniskā un mākslinieciskā kvalitāte, argumentācijas prasmes.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
1. Regulārs darbs semestra laikā: dalība un aktivitāte lekcijās, semināros, grupu un pāru darbos, diskusijās un praktiskajās nodarbībās, mācību ekskursijās, RTU RA rīkotajos pasākumos.	30
2. Patstāvīgā darba izpilde: referāts: teorētisko zināšanu precizitāte un izpratne, praktisko darbu atbilstība uzdevumam, oriģinalitāte, mākslinieciskā un tehniski grafiskā kvalitāte.	30
3. Ieskaite un eksāmens: patstāvīgi apgūtas ieskaites un eksāmena tēmas un to rakstiska un mutiska prezentēšana.	40
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	10.0	22.0	0.0		*	
2.	3.0	20.0	10.0	0.0		*	